

עין משפט נר מצוה

א מיי פ'ה מהלכות ביאת מקדש הלכה ב:

לו ב מיי שם הלכה ו ופרק ב מהלכות עבודת יו"ט:

לו ג מיי פרק ה מהלכות ביאת מקדש הלכה טו:

לך ד מיי שם הלכה ג:

לש הו מיי שם הלכה ח:

‏‏

תורה אור השלם

1. ואם לא תמצא דדי דיי שה וְלַקְהָה שְׁמֵי תִרְיָם או שני בני יונה אחד יעלה ואחד לִקְסֹאת וּבִכֹּר עֲלֶיהָ וְהָבִין וְשָׁרְדָהּ:

ורקיא בי, ח

2. בתנת בד קרש ילכש ומנסכי בד יחיו על בשרו ובאגבט בד יחגר ובמצאפת בד יצפג בגדי קרש הם וְרִחֲצֵן בפנים את בשרו ולבשם:

ורקיא טו, ד

3. וְרָחַצוּ יָדֵיהֶם וְרָגְלֵיהֶם וְלֹא יִמְתּוּ וְהָיָה לָהֶם חֵק עֹשֶׁם לוֹ וְלִדְרֵעֵי דִרְהֻמָּה:

שמות ל, כא

4. וְרָחַצוּ מַעְטָה מִשֵּׁה וְאֶהָרָן וְבָנָיו אֵת יָדֵיהֶם וְאֵת רִגְלֵיהֶם:

שמות לו, א

5. בָּבֶאֱם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְרָחַצוּ מִים וְלֹא יִמְתּוּ או בגששם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשֵׁרֶת לַהֲקָטִיר אֶשֶׁה לַיהוָה:

שמות ל, כ

‏‏

גליון הש"ם

גמ' הוה אבינא אפילו אביאח ריקנית. עיין מסכתין דף קנ ע"א חוס' ד"ה ולא משום טומאה (ועל ע"כ נחום ד"ה אן נגדין וכו' וביומה דף ט ע"ב נחום ד"ה להציא וכו'):

‏‏

שיטה מקובצת

אי הכי דצפרא נמי. (ואפשר) [ואפ"י] דלפניה נמנעין ליה מגו"ש דמחוסר בגדים, ח"כ (מישע) [מישטא] וזלנבש לא דחזק אמתו דלפלא. כמו קן לא היה דוקא מן האלמני (תמורה:). דבר העשבת בורען. כמו מרח על חמשים שכל יום שנה: כסטים הדיוטים אצל עשרת יום י"ט שא"ט ונה' אלא כסין גדול א"ן מעכב זו: משה ואהרן ובניו. אט"י דמשה היה יום מ"מ היה מתמש בו ימי המנוחות. וא"ת ליכע שנה א"ל גוים היו להלחין. וי"ל דכבר מתו עד ואפ"יאל. וא"ת והרי ארכשע נמי לא משמו: ציוס אחרי, דמי ימי הנילוטוס ששנים משה לא שומע אהרן ואח"כ ששנים אהרן שוב לא שומע ששה ואח"כ קהשי' לה לו, כד יומן ליכע שנה אט"י עשרת אביזא"ל לא משמו, וי"ל דמישעו ציוס שנים. והיה חזקן דכשמיני מנילוטוס למי ששם משה, שמה שבתורה העבודה אהרן בגדים (ויקרא טו ט). קרב אל תזנוח: היינו דוקא מצוה היום כגון עגל וכבש ושלח עבודת דשמי' לשמיני [שן] ימי מנילוטוס אצל עשרת שנים שכל שכן יום כגון מתדקין וקטנות: זה עשה משה כדמיב (שמות טו ט) ויהי ויחול פסח"ה היה אומר דדוקא שלא היה יכול לעמוד אצל מסיכה לא שמה עמידה אצל הים: שהיה יכול לעמוד בלי פמיכה אף כי עשה פמיכה שמה עמידה. ומורי אומר אם הוא סומך כל כך בחזק שאל תנוול הדבר שהוא סומך עליו יכול לא שמה עמידה, ואם לאו שמה עמידה (תמורה:). לאורה. פי' לעמוד השחר (ויינו:). רש"י. ד"ה ששם משה תפליין ב"י בשום ייחור בגדי' הוא ואצ"בד"ך לאשמעינן:

ג"כ, ולפי' השני שפי' לע"ל מושם חלילה לך'ן לפסח הוצא תפיל' דשערי היה נראה (שם) [ולכא' משום] חלילה, ומכא' משמע שהיה ה"אן נתון על גובה הראש ולא על מלחו ממש אלא במקום שיער (דכא' מוכיז בין ק"ך למנפסת, ואט"י דכמיב מלחו ב"אן, [לא היה] על מלחו ממש אלא במקום שיער גבוטו הראש, [ורלא] מתרגום (שמות טו, לו) בין עיטוי, ומזה מיישב ריב"א הא דשולטן מלי' שנה של ר"ה דקרי ליה מנפסת וכל סכן הדיוט קורין ליה מנגענת אלא משום דשל סכ"י היתה קטנה לפי שהיה מניח ה"אן על שער אצל של סכן הדיוט היתה גדולה ומקסל כל האדם, ואט"י דבומא (דף יז: וכו'). קרי לכל הדיוט מנפסת, לטון כמסין למוד ולטון מורה למוד (תמורה:).

אונקלי' ועל הכובע, אלא ש"מ דדוקא תפלה של יד ומשום דכתיב ביה לך לאות, אבל של ראש לא איכפת לך. וההוא דבפ"ק דעירובין [ופ"ב דרובחים] לא קשיא דהתם שאני דאיכא מצנפת שהיא מצוה ומצוה מפקסת בפני עצמה, וכענין שאמר ברוכים בפ"ק דבת מינה מחריב (בה) דלאו בת מינה לא מחריב בה (שם) (הש"א ח"ג סי' קסג). ע"כ משע"י פודוס

יט:

וחוקה כתיב בהו ד'יעבבו. אפי' למאן דאמר (יומא דף ט.) דלא כתיבא חוקה אלא [בדברים הנעשים] בצגדי לבן צפנים לכל הפחות קידוש דהוי צין בגדי זהב לצגדי לבן ליעכב דלורך פנים כפנים כדאמר שילהי הוציאו לו (שם דף ט:) דקטרת

שחפנה קודם שמיטת הפר פסולה

דלורך פנים כפנים דמי: **אי הכי דצפרא נמי**. (ט) מימה מלי' קושיא כיון דהוי צמימה אחי צקל וחומר מיושב שאינו צמימה ואם עבד חילל וכי תימא מה ליושב כו' וילף מיושב ומד מהנך ועוד דשם יושב לא פריך ואמלי' חשיב ליה וי"ו אלופתא:

ו**חבירו מסייעו** יו. צמסכת תמיד (דף כח. פרק א מ"ד) משמע דלואו יו^[ח] [שהיה הולך לתרומת הדשן] היה מהלך יו^[ח] ימידי והיהא פליגא או היה שם דבר שהיה מסייעו:

עמידה מן הצד איכא בינייהו.

מן הצד ונראה יו^[ח] כשקורין צמורה שלא לסמוך משום דאמר (רבי) צמגילה פרק הקורא את המגילה עומד (דף כא). דצמורה צעי עמידה וצירושלמי^(ט) נמי אמרינן דאסור לסמוך משום דכשם שצ"מנה צמימה קן נוטאין אותה צמימה: **וליתב מיתבי וליקדש**. ולא

ישיבה ממש קאמר דאין ישיבה צמורה אלא סמיכה^(ט).

אלא האי טו בגשתם מיבעי' היה

לכדרב אחא בר יעקב.

אף על גב דציומא משמע דרבי נמי אית ליה דרב אחא בר יעקב דקסבר כא' דתמתי שמע מינה:

ואהרן ובניו: ת"ר^(ט) כיצד מצות קידוש צמינה ידו הימנית על גבי רגלו הימנית וידו השמאלית על גבי רגלו השמאלית ומקדש רבי יוסי ברבי יהודה אומר מניח שתי ידיו זו על גב זו ועל ידו גבי שתי רגליו זו על גבי זו ומקדש אמרו לו הפלגתה אי אפשר לעשות כן שפיר קאמרי ליה אמר רב יוסף וחבירו מסייעו מאי בינייהו אמר אביי עמידה מן הצד איכא בינייהו א"ל רב סמא בריה דרב אשי^ה להבינא וליתבי מיתב ולקדש אמר קרא^ו לשרת ושירות מעומד הוא: (ט) ת"ר יקידש ידיו ורגליו ביום אין צריך לקדש בלילה הבלילה צריך לקדש ביום דברי רבי שהיה רבי אומר לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים רבי אלעזר ברבי שמעון אומר אין לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים רבי אידך^ה היה יעומד ומקריב על גבי מזבח כל הלילה לאורה טעון קידוש ידים ורגלים דברי רבי רבי אלעזר בר"ש אומר כיון שקידש ידיו ורגליו מתחילת עבודה אפילו מיכן ועד עשרה^ו ימים אינו צריך לקדש וצריכא דאי אשמעינן קמייתא בההיא קאמר רבי דפסק ליה מעבודה לעבודה אבל בהא דלא פסק ליה אימא מודי ליה רבי לרבי אלעזר ברבי שמעון ואי אשמעינן בהא קאמר רבי אלעזר ברבי שמעון אבל בהא אימא מודי ליה לרבי צריכא מאי טעמא דרבי דכתיב^ו בגשתם מ"ט דרבי אלעזר בר"ש דכתיב^ו כבואם ואידך נמי הא כתיב כבואם אי כתיב בגשתם ולא כתיב כבואם הוה אמינא על כל גישה וגישה כתב רחמנא כבואם ואידך נמי הא כתיב בגשתם אי כתיב כבואם ולא כתיב בגשתם^ו הוה אמינא אפילו אביאה ריקנית אביאה ריקנית הא כתיב לשרת אלא בגשתם מיבעי' ליה לכדרב אחא בר יעקב^ו דאמר רב אחא בר יעקב הכול מודים בקידוש שני כשהוא לבוש מקדש דאמר קרא או בגשתם מי שאינו מחוסר אלא גישה בלבד יצא זה שמחוסר לבישה וגישה^ו להקטיר אשה למה לי

מילתיה שהלינה פוסלת בקידוש ועמוד השחר הוא העושה לינה לקמן צפרק המוצח מקדש^(דף פז:): **מסחילת עבודה**. כשהתחיל לעבוד עבודות הללו י^א ולא הסיח שוב דעמו [עד עשרה ימים וצלבד שיהא עומד ועודן]: **דפסח ליה מן העבודה**. אלא שלא הסיח דעתו דלא יד^א תני זה היה עומד ומקריב כי כהא: **דכניס בגשסם**. וגישה דשמרית גישה אחמיתיה היא ששרי יש כאן מערכה חדשה: **דכניס כבואם**. וארי [והן] לא יאל: **אצל** י^א גישה וגישה. ואפי' שמהן צו ציוס: **אינאה ריקנית**. וכנס שלא לעבוד: **דרב אחא בר יעקב**. **בסדר יומא: הכל מודים**. ר"מ ורבנן דפליגי בקידוש שלפני כל טבילה של י^א טבילות [כ"ג רבנן אמרין] קידש ידיו ורגליו ופשט רבי מאיר אומר פשט קידש ידיו ורגליו מודים הם בקידוש של אחר טבילה שלוש הנגדים שהוא מחליף ואחר כך מקדש ואינו מקדש כשהוא ערום דכתיב בגשתם ירחלו מי שאינו מחוסר אחר קידוש אלא גישה: **לסקטיי אשם**. דכתיב גצי קידוש למה לי פשיטא דזעיא קידוש דהא גישת מוצח היא:

כל הזבחים שקבלו דמן פרק שני זבחים

ששם מניח ספילין. הלכך ליכא חלילה ותנא דליתטריך לאשמועינן אס הניחין אין חוללות משום יימור בגדים הוא דליתטריך לאשמועינן דלאו צגד הוא: **מכלל שהיא עמאה**. עד עכשיו וטמא כמיב ציה^ו וימרו ולא יחללו: **אסיא חוקה חוקה**. מה להלן אס עבד חילל אף כאן אס

עבד חילל: **כאן גדול כו'**. כגון יא צמסמט עבודות של יום הכפורים דילפינן כסדר יומא (דף לג.) שהוא משנה מצגדי זהב לצגדי לבן ומצגדי לבן לצגדי זהב וצריך לכל חילוף טבילה ושני קידושין מן המקרה אס לא טבל ולא קידש עבודתו כשרה: **שחריט**.

צין ציוס הכפורים צין צכל השנה עבודתו פסולה דילפינן חוקה חוקה ממחוסר צגדים: **דאורייתא**. דכתיב ורחץ את בשרו צמים ולבשם. והתם יליף לכולה מילתא: **וחוקה כניס כסו**. לאחר שגמר כל המפרשה כמיב והימה להם י^א לחוקת עולם חדש השציעי צעשור וגו': **אמר קרא ולבשם**. שניה י^א הכמוצ צלנישה לעכב דכתיב ילנשם ולבשם ולהכי כתיב הכא עכוכל למעוטי עכוכל דחוקה דלא קיימא אהאי קרא דליירי צרמינה ולנישה אלא אשאר (שני) דצרים האמורים צפרסה: **ואין דבר אחר**. צפסקו זה מעכב: **לכסו פניו**. של ר' אסי מפני שמחה כצנור טעם הגון שמע: וי"ו **אלופתא כניסי** לך. כתיבנן לך וי"ו על הצקעת אות שאין יוכרת צה י^א מפני שזוית הצקעת שמפסיקות צה הפסקות הרצה. לשון אחר השורות ענמן קרי להו ווי"ו צדומין ל"כ. כלומר אין זה טעם דאשאר לאקשויי א"כ אפילו קדוש של שמיטה [של יוה"כ] נמי לא לעכב ציה דהא אימעוט ציוס הכפורים מולבשם: **והיפה להם** טו **לחך עולם**. בקידוש כתיב: **צורעו**. כשהניס הדיוטים דהיינו קידוש צצשעת כניסה שנוהב צכל הכהנים מעכבא י^א צלהרן ציוס הכפורים דהא חוקה כתיב: **לדווס הוא דכניסי**. ואסרה לנהוב חוקה זו לזרעו אחריו ולא להיקשא אחא: **שאין צו**. שאין מחזיק מים כשיעור ארבע קידושין: **ט משה ואהרן**. תריז וצניז מריז טו אף משה כהן היה צצצעת ימי הנילוואים ואט"י דלא כהנו צצת אחת מיהו קרא להכי מידרש: **צניס ידיו כו'**. דצענין ידיו ורגליו ו^א כחאד י^א ירחלו כדכתיב קרא: **הפלגסה**. דצרים ממדת כל אדם דאי אפשר לו שלא יפול: **אמר רב יוסף**. הא דרבי יוסי צרבי יהודה כשהצניזו מסייעו מחזיק בו שלא יפול:

מאי צנייהו. צמאי פליגי: **עמידה מן הצד**. כגון זו שאינו צלא סיוע לרבנן לא הויא עמידה ואנן עמידה צעינן דמפרש לקמן: **אמר קרא לשם**. או צגשסם אל המוצח לשרת איתקש קידוש לשירות: (י) **אינו צריך לקדש צנינא**. אס לא יאל ולא הסיח דעמו: **צריך לקדש ציוס**. כדמסיים מילתיה שהלינה פוסלת בקידוש ועמוד השחר הוא העושה לינה לקמן צפרק המוצח מקדש^(דף פז:): **מסחילת עבודה**. כשהתחיל לעבוד עבודות הללו י^א ולא הסיח שוב דעמו [עד עשרה ימים וצלבד שיהא עומד ועודן]: **דפסח ליה מן העבודה**. אלא שלא הסיח דעתו דלא יד^א תני זה היה עומד ומקריב כי כהא: **דכניס בגשסם**. וגישה דשמרית גישה אחמיתיה היא ששרי יש כאן מערכה חדשה: **דכניס כבואם**. וארי [והן] לא יאל: **אצל** י^א גישה וגישה. ואפי' שמהן צו ציוס: **אינאה ריקנית**. וכנס שלא לעבוד: **דרב אחא בר יעקב**. **בסדר יומא: הכל מודים**. ר"מ ורבנן דפליגי בקידוש שלפני כל טבילה של י^א טבילות [כ"ג רבנן אמרין] קידש ידיו ורגליו ופשט רבי מאיר אומר פשט קידש ידיו ורגליו מודים הם בקידוש של אחר טבילה שלוש הנגדים שהוא מחליף ואחר כך מקדש ואינו מקדש כשהוא ערום דכתיב בגשתם ירחלו מי שאינו מחוסר אחר קידוש אלא גישה: **לסקטיי אשם**. דכתיב גצי קידוש למה לי פשיטא דזעיא קידוש דהא גישת מוצח היא:

מכר

וטעמא משום דכתיב לאות על ידכה שלא יחא דבר חוצץ בינו לידו, כדררשינן יליבש על בשרו שלא וכן דרש"י לטוטפות בין עינין שלא יחא דבר חוצץ בין תפילין ובין עינין. (שם) (ה"א' כלא ג סי' ד) **אבל** אוי אמר להלכה אבל לא למעשה דמות' להניח של ראש על הכובע. ותדע לך, דהא תפילין של יד אין צריך להניחן על הבשר, אלא משום דכתיב בהו לך לאות, ודרש"י לך לאות ולא לאחרים לאות, אבל של ראש אודרבא דכתיב בהו וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא ויראו כמן. ועוד שהרי שנינו במגילה פרק הקורא את המגילה עומד העושה תפילתו עגולה סכת ואין בה מצוה, נתנה על מצחו ועל פס ידו הרי זו דרך מינות, ציפתו זהב ונתנה על בית יד של אונקלי' הרי זו דרך החיצונים. ואם איתא, אמאי נקט תפלה של יד (וקתני) [למנין] נתנה על בית יד של

מסורת הש"ס

(א) [נימנות עד: סהדרין פב:], (ב) לשל יח, Q יומא לו: מרי יומא פ"א הטי"ר תרי מנחות פ"א ה"ז ע"ש, (ד) יומא יט, ג. לא. לב. עא, (ס) ירוש' יומא פ"ב ה"ו, (י) מולין טז, (י) לקמן כא:, (ח) תרי מנחות שם, (ט) ירוש' יומא פ"ב ה"א כה"ע, (י) פסקים ב: מרי יומא פ"א הטי"ר תרי מנחות פ"א ה"ז, (ט) יומא לו: (ט) ויקרא כב ב, (מ) עיי' צ"ק, (י) לקמן קא:, (ס) עיי' צ"ק, (ע) מגילה פ"ד ה"א, (פ) [נוע' הטיב כמרי יומא כה. ד"ה א"ן]:

‏‏

הגהות הב"ח

(א) גמ' ששם מניח ספילין: (ב) רש"י. ד"ה וסיפה להם חק עולם: (ג) ר"ה מניח וכו' כאחת כדכתיב קרא יחלו הס"ד: (ד) ד"ה אלו, יצ"ע עיי' לקמן דף כ ע"כ:

‏‏

מוסף רש"י

ועשרה קידושין. ידיו ורגליו מן הכיור (יומא יט:). רי"ו **אאופתא כתיב**. ללומר טעם שאינו נטון קאמר כמו שנובט וי"ו על הצקעת וכלה נעומתא לפרקוס מפני שני הצקעת שכן שניין חריצין חריצין ואינה מתקה. לשון אחר אותן מילין קרי וי"ו (תולין יט:) הפלגת. יומר מנחלי אמת (בבבדות מ:):

‏‏

שינויי נוסחאות

[א] נ"י דהוה גרס צממני מחוסר בגדים קודם מחוסר כפורים. ועיי' בש"י (שם) וי"ט חוס' (ויקרא:). ועיי' בש"י לעיל טו ע"כ אות ב: [א] ההוא ברכה לדורות (כ"צ) ועיי' דק"ס: [א] יאל שאין מחזיק בדי (רש"י). ולקמן כא ע"כ אות בלענינן וי"מ מרש"י: [ד] יאל ורש"י וגליו או כו' והסלאר למתא (כ"צ): [ח] צ"ל דרב אחא (תמורה:). (שם) [ח] ללשח. כ"ה צמסופ' דמנחות וי"ט דהא א"ס שלא לשון יומא גמ' ימים ושניה מועלת לפסול (ת"ח). ועיי' קריא' לקמן כ ע"א דתורה' ממני: [ז] מיכת כגון יומא צכמה"י ושמכ"י: [ח] צ"ל לכס. וי"ס כ"פ"ס: [ט] צ"ל שנה (שםכ"י): [ז] מיכת בה נמחק (ש"ח): [א] מעכבא בו (ש"ח): [ב] כחדר ירחצו נמחק, ו"ל כחדר ירחצה (ש"ח וכוה"י): [ג] צ"ל הלילה (צ"ט): [ד] דהא (תמורה:). [טו] על כל גישה כ"ל" (ש"ח): [טו] של חמש טבילות (ש"ח): [ז] מסייעו לקדש (ש"ח): [י] דאתו שחלך לתרום המזבח היה מחלך יחזיקו והיה מקדש ידיו ורגליו ההיא פליגי דא היה שום דבר בו (צ"ט): [ח] הולך יחזיקו ושמא ההיא פליגא כ"ל" (ש"ח): [ט] וגראה דצריך להזהיר בשעה שקורין בתורה כ"ל" (ש"ח): [ב] מיכת האי נמחק (ש"ח): [כא] צ"ל קסבר (ש"ח):

‏‏

ליקוטים

שייך לעמוד קודם

שערי הות ניצא בין ציין וכו'. וששאלת אם יכול אדם להניח תפילין בבורעו או בראשו על דבר חוצץ. דע שעריך שלא יחא דבר חוצץ בין תפילין לראשו ובין תפילין לזרועו. דאמרינן בפ"ב דרובחים תפילין מהו שיחוצו בין גופו לבגדו דכבדדי כהונה כתיב יליבש על בשרו שלא יחא דבר חוצץ בין תפילין לראשו וכתביב ושפות המנפצת על ראשו שלא יחא דבר חוצץ בינו ובין ראשו, ומייתי' התם כביריתא דרבוים כבבורתם פטורין מן התפילין, ואי ס"ד שאין חציצה פוסלת בתפילין יניח התפילין על המנפצת וצוץ הדורע על הכתונת. יחא דבר חוצץ בינו לבין בשרו, אבל אוי אמר להלכה אבל לא למעשה דמות' להניח של ראש על הכובע. ותדע לך, דהא תפילין של יד אין צריך להניחן על הבשר, אלא משום דכתיב בהו לך לאות, ושנינו במגילה פרק הקורא את המגילה עומד העושה תפילתו עגולה סכת ואין בה מצוה, נתנה על מצחו ועל פס ידו הרי זו דרך מינות, ציפתו זהב ונתנה על בית יד של אונקלי' הרי זו דרך החיצונים. ואם איתא, אמאי נקט תפלה של יד (וקתני) [למנין] נתנה על בית יד של